

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Piața Regele Ferdinand 55
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg . . . . . 120 Lei
Pe jumătate an . . . . . 60 Lei
Pe trei luni . . . . . 30 Lei

Moartea Regentului Gheorghe Buzdugan

După îndelungată luptă cu moartea și după suferințe cumplite, Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan și-a dat sufletul în mâinile creatorului, în ziua de 7 Octombrie a. c., orele 7 dimineața.

O boală venită așa de pe neașteptate a curmat firul vieții Inaltului Regent Gh. Buzdugan tocmai într-o vreme, când țara noastră avea mai mare lipsă de lumina minții și de căldura inimei acestui mare fiu al neamului nostru.

Moartea neașteptată a Regentului Gh. Buzdugan a umplut de jale și durere adâncă toate inimile, căci astăzi, în vremurile grele prin cari trece țara, nu mai este între noi omul datoriei, și al dreptății, cărmuitorul înțelept și bun care a fost Regentul Gh. Buzdugan.

Regentul Gh. Buzdugan a fost chemat în această grea slujbă după o viață de muncă închinată dreptății. În noua slujbă a știut să răspundă chemării cu fapte strălucite, servindu-și țara cu toată priceperea minții și cu toată căldura inimei.

În sufletul său, poporul român va păstra deapururi întipărită amintirea marelui judecător și a înțeleptului cărmuitor care a post Regentului Gheorghe Buzdugan.

Note biografice

Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan s'a născut la Focșani în 10 Februarie 1867. A făcut liceul și facultatea de drept la București. La anul 1892 a fost numit ca substitut la Tribunalul din Târgu-Neamț. A fost mutat la Râmnicul Sărat și Covurlui, unde la 1895 a ajuns judecător. La 1899 a fost ales președinte al Tribunalului din Dorohiu. La 1905 este înaintat Consilier la Curtea de Apel, apoi la Casație.

După războiu, în 1919 a fost ales președinte al secției I. dela Casație și la 1924 prim-președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție.

În fine, în urma schimbării succesiuni la tronul României, în 20 Iulie 1927 împreună cu A. S. R. Principele Nicolae și cu I. P. S. Sa Patriarhul Miron a depus jurământul în fața Corpurilor Legiuitoare de Inalt Regent.

Iată pe scurt, cum fostul Regent Buzdugan a urcat scara măririlor, începând ca un modest ajutor de judecător la Tribunal, până la cea de Regent.

Incercare de omor asupra dlui ministru de interne A. Vaida-Voevod

Sâmbătă, 5 Octombrie 1929, la orele 3 după masă, comunistul Avram Goldenberg a tras cu revolverul asupra dlui Alexandru Vaida-Voevod. Dl Vaida eșea dela ministerul de interne împreună cu dl Gaspar, secretarul său. La poartă un tânăr de 20 ani a tras cu revolverul odată asupra mașinei și a luat-o apoi la fugă.

Din norocire glonte n'a atins pe nimeni, doar că a spart geamul mașinei. Un funcționar de poliție cu numele Paximade, ce tocmai trecea pe aci, a pus mâna pe criminal și l-a adus la minister unde dl Milozi, secretarul general al poliției capitalei, l-a luat la întrebări. Goldenberg a declarat că el a pușcat și că nu-i pare rău ce a făcut. A spus că este comunist și că a tras asupra dlui Vaida, ca să răsbune morții dela Lupeni.

După mai multe cercetări s'a aflat până acum, că Goldenberg a venit dela Iași cu gândul anume să ucidă pe dl Alex. Vaida-Voevod. La Iași mai știau de gândul lui încă 4 comuniști, cu cari

s'a înțeles cum să ucidă pe iubitul nostru ministru de interne.

Cercetându-se la Iași s'a constatat, că Avram Goldenberg lucra de mult timp în organizația comunistă, dar nu i-se da prea multă atenție, căci era judecat de toți, că este mișcat de cap.

Iată, care este răsplata și cum voesc unii descreețați să cinstească lupta și strădaniile depuse pentru binele și progresul țării, de vrednicul și neînfricatul luptător A. Vaida-Voevod.

Să mulțumim celui de sus, că ni l-a scăpat cu viața pe dl Vaida, dorindu-i deplină izbândă în lupta cea mare pentru ridicarea poporului și întărirea țării noastre. Iar asupra nemernicilor de soiul lui Goldenberg, cadă disprețul unui neam întreg.

Cum e văzut guvernul de străinătate

Ziarele mari din țările Apusului scriu aproape în fiecare zi articole lungi despre țara noastră. Străinătatea a început să ne vadă cu ochi mai buni și să se intereseze de aproape de noi. Mulți zic, că a început lumea să ne cunoască și în urma trimbișărilor ungurești, că noi le-am ciuntit țara, că

persecutăm pe unguri și multe altele. Dacă o fi așa, apoi s'a adevărit proverbul ce spune, că în tot răul este și un bine.

Pe lângă acest svon, este știut lucrul făcut de actualul guvern, de a lua legături cu străinătatea și a strânge cât mai bine aceste legături. Noul regim a adus în timpul scurt câteva legi economice importante și apoi a lucrat prin miniștrii trimiși la Haga și la Geneva, dnii M. Popovici, Gh. Mironescu și N. Titulescu, arătând străinătății adevărata stare de lucruri dela noi din țară.

Și cu mândrie o spunem, că peste tot locul miniștrii României au fost primiți cu simpatie. Credem că este o dovadă destul de clară de felul cum e privit guvernul de statele mari ale Europei.

Alegerea noului Regent

Potrivit Constituției guvernul Iuliu Maniu, în urma morții Regentului Gh. Buzdugan, a chemat la București pe toți deputații și senatorii, pentruca, întruniți într-o singură adunare, să aleagă un nou Regent în locul rămas vacant prin moartea Regentului Buzdugan.

În ziua de 9 Octombrie a. c. s'a întrunit Adunarea Națională pentru alegerea noului Regent. La alegere au luat parte toate partidele, afară de liberali și averescani, cari n'au luat parte numai pentru a încurca socotelile și planul guvernului. Guvernul, însă, nici n'a ținut seamă de răjoile și frământările neputincioase ale liberalilor și averescanilor, ci a adus alegerea noului Regent în fața Adunării Naționale, care cu 445 de voturi a ales de Regent pe domnul Constantin Sărățeanu, consilier la Curtea de Casație.

Imediat după alegere noul Regent a depus jurământul în fața celorlalți doi Regenți, în fața miniștrilor și a parlamentarilor.

Noul Regent este o mare jurist, un mare Român și un om care nu face nici un fel de politică.

Minunile cooperăției

În repetate rânduri am arătat și noi prin foaie, că din sărăcia în care astăzi ne sbatem, vom putea eși numai dacă ne vom însoți în cooperative agricole, de consum și în bănci populare. Astăzi venim cu un caz unde cooperăția a făcut adevărate minuni.

În ziarul „Patria” dela Cluj citim, că în satul Mintiul Gherlei în anul 1922 s'a înființat o bancă populară cu un capital numai de 2400 Lei. Astăzi banca și-a cumpărat local propriu și stă foarte bine. Tot atunci s'a înființat și o cooperativă de consum, care are astăzi un capital de 80.000 lei. Lângă cooperativa de consum s'a făcut și o societate de asigurare a vitelor, care s'a întărit așa de bine, încât ori cărui membru i-ar muri o vită, în opt zile

societatea o plătește cât a fost vrednică. Tot prin cooperăție, astăzi sunt în târg să cumpere mințienii Gherlei o moșie în valoare de milioane. Pe lângă bancă s'a înființat o bibliotecă și o sală de citit gazete.

Și ce este mai interesant, toate acesta, și banca și cooperativa, sunt conduse numai de țărani fruntași. Iată, că banca populară și cooperativele, dacă sunt conduse cinstit, fac adevărate minuni în satele noastre sărăce.

Știri

Un miliard de lei pentru mașini agricole. Dl I. Răducanu este plecat în Germania ca să facă o comandă în preț de un miliard de lei, pentru mașini ce trebuiesc plugarilor noștri. Banca centrală cooperativă spune, că aceste mașini vor fi plătite cu cereale, adică se va da grâu, orz și porumb în schimbul mașinelor.

O socoteală a banilor furați dela stat. Ministerul de finanțe a trimis un ordin Administrațiilor financiare, prin care cere ca să i-se înainteze cât mai repede socoteala banilor furați de câțiva ani încoace. După ce va face guvernul tabloul tuturor furturilor din banii statului, va aduce și o lege, prin care se va despăgubi statul.

Urcarea prețului grâului în Aredal se anunță dela Oradea și Cluj. Motivul este, că mulți se abțin a mai vinde cu prețul scăzut de până acum. De altfel, în urma înghețului de astă-iarnă, recolta grâului n'a fost prea bogată, deci e de înțeles că mai încolo trebuie să se urce prețul grâului.

Alegerile comunale. În timpul cel mai scurt vor fi terminate toate lucrările pregătitoare pentru punerea în aplicare a noiei legi administrative. Gazetele din București ne aduc știrea, că guvernul are de gând să disolve, în vederea alegerilor comunale, toate consiliile comunelor urbane și foarte multe consilii ale comunelor rurale, precum și consiliile județene.

Parlamentul se va deschide în ziua de 15 Noembrie a. c.

Conferințe. Comitetul despășământului Reghin al „Astrei” a hotărât să organizeze un ciclu de conferințe în orașul Reghin. Ciclul conferințelor se va începe în ziua de 27 Octombrie a. c., orele 5 p. m., când se va ținea întâia conferință. Conferințele se vor ținea în sala festivă a primăriei orașului și vor avea loc tot a doua Duminică.

Adunări politice. În ziua de 29 Septembrie a. c. domnia Dr. Alexandru Ceușianu, deputat, și Dr. Enea Popa, avocat, au vizitat comunele Cașva, Glăjărie, Gurghiu și Hodac. În fiecare din aceste comune dl deputat Dr. Ceușianu a lămurit poporul asupra stărilor politice din țară, arătând pricina greutăților prin cari încă trebuie să treacă scumpa noastră țară. Și pricina nu este alta de cât cărmuirile rele de până

acum ale averescanilor și liberalilor, cari în cei zece ani dela unire au adus țara și poporul pe marginea prăpastiei. Dl deputat Ceușianu a mai arătat străduințele frumoase ale guvernului Maniu de-a introduce peste tot cea mai bună rânduială în treburile și gospodăria țării. Greutățile de azi trebuie să se mai ușureze în timpul cel mai scurt, căci guvernul Maniu lucrează din toate puterile pentru această ușurare. Pretutindeni poporul dă dovadă că știe judeca cu multă înțelegere stările grele de azi și că știe foarte bine, că liberalii și averescanii poartă toată vina că țara mai geme și azi sub atâtea greutăți. Trebuie să ispășim păcatele grele ale guvernelor liberale și averescane. Cu cea mai mare bucurie constatăm, că pretutindeni poporul își păstrează vechea încredere în conducătorii partidului național-țărănesc, deoarece văd și știu că numai acest partid va fi în stare să aducă o îmbunătățire a stărilor din țară.

Teatru unguresc în Reghin. Trupa teatrală a dlui Fehér Imre din Sibiu s'a stabilit în orașul nostru pentru câteva săptămâni, în care timp va da zilnic câte o reprezentație.

Nenorocire grozavă. În ziua de 13 Octomvrie a. c. mai mulți muncitori din pădurile firmei „Foresta”, din Răstolița, veneau cu un vagonet din pădure înspre comună. Cam la mijlocul drumului, într'un loc foarte primejdios, s'a rupt frâna vagonetului. Observând muncitorii primejdia mare în care se află, unii din ei au sărit din vagon, iar pe alții vagonetul i-a dus mai departe cu o iușeală grozavă de mare, până i-a răsturnat într'o prăpastie. Sunt vre-o patru morți și vre-o 17 răniți. În ziua de 14 Octomvrie au ieșit la fața locului dd. procuror Banciu și judecătorul instrucție Gh. Drișcu dela Tribunalul Târgu-Mureș, pentru a ancheta cazul.

TUBERCULOZA.

Ce trebuie să știm despre tuberculoză sau oftică.

UN CUVÂNT ÎNAINTE

Tuberculoza se numește de popor prin cuvântul de oftică, hectică, tusă seacă, scrofulă.

Tuberculoza este boala cea mai primejdioasă dintre toate molimele. Ea singură omoară mai mulți oameni din an în an, decât celelalte molime împreună, deci mai mulți oameni mor astăzi de oftică decât de vărsat, de tifos, grumăzare, pojar, scarlatină, dălac, disenterie și încă o mulțime alte boale molipsitoare laolaltă.

În Germania au calculat medicii că tot la 10 minute moare un om de tuberculoză.

În România avem în fiecare an o jumătate de milion de bolnavi tuberculoși-ofticiși. Din această în fiecare an mor mai mult de 50 000 oameni de oftică. Dar să nu uităm că acest număr crește mereu. Din an în an se imbolnăvesc tot mai mulți de oftică și mor mai mulți oameni de oftică din an în an, așa că boala lor și moartea lor este o pagubă neșpus de mare pentru familie în primul rând, dar tot atât de mare pierdere este și pentru neam și pentru țară.

Tuberculoza este o boală care nu seceră jertfele ei mari numai în țara noastră, dar și în alte țări. Este deci boala cea mai răspândită printre oameni. Ea s'a sporit foarte mult în urma războiului mondial.

Contra ei luptă astăzi toate țările luminate din lume. Peste tot unde s'au văzut jertfele mari culese de această boală s'a început o luptă de către cărmuitorii țărilor. Dar lupta lor nu este destulă fără ajutorul societății, fără ajutorul fiecărui om din țară. Tot așa și la noi. Avem datoria sfântă să dăm cu toții ajutorul nostru pentru ca lupta să fie încoronată de învingere. **Și pentru ca să putem învinge, trebuie să cunoaștem dușmanul nostru și trebuie să știm cum să luptăm contra lui.**

Un ajutor în această luptă este **luminarea poporului asupra acestui dușman.**

Aceasta este și scopul scrisurii de față.

Ce este tuberculoza.

Tuberculoza este o boală molipsitoare, lipicioasă.

Tuberculoza atacă mai ales plămâni, dar poate ataca toate organele din corp.

Tuberculoza nu cruță nici o țară. Ea este răspândită în toată lumea, dar mai ales în țara noastră aduce multă suferință și multă jale. Ea nu cruță pe nimeni, nici tineri, nici bătrâni.

Tot omul poate fi atins de ea. Tot omul trebuie deci să-și dea seamă de această boală, ca să-și poată apăra sănătatea lui și a altora.

Că această boală s'a răspândit în modul atât de spaimântător, cauza este că până acum de curând toată lumea era de credință că această boală este incurabilă și că nu se vindecă de loc.

Nu se cunoaștea nici pricina boalei, nici cum să răspândește, nici cum ne putem feri de ea.

Dar astăzi Dumnezeu a luminat mintea învățaților și știm care este cauza boalei, cum se răspândește, cum ne putem apăra de ea.

Astăzi știm că boala este vindecabilă cu toată siguranța, luată sub tratament la începutul ei, ca toate bolile.

Care este cauza tuberculozei?

Înainte vreme se credea că această boală se naște în om odată cu el, ar fi deci o boală moștenită din părinți.

Astăzi știm prin cercetările făcute de învățați că tuberculoza *nu se moștenește* nici odată, ci fiecare om poate să capete boala în viață.

În anul 1882 *Doctorul Koch* a descoperit sămânța tuberculozei, care se numește pe scurt: *bacilul TBC*. Acest bacil produce tuberculoza la plămâni, la mațe, la oase, la gât, la creier, la piele și la toate organele din corp.

Sămânța aceasta, bacilul Tbc, nu se poate vedea cu ochiul nearmat, atât este de mic. Mărimea lui este mai mică decât a mii parte dintr'un milimetru. Ar trebui deci să înșirăm peste 1000 de bacili unul lângă altul să facem un milimetru din ei.

Ei se pot vedea cu un aparat-ochian (microscop) care mărește lucrurile la sute și mii de ori, decât sunt ele într'adevăr.

Văzut cu microscopul bacilul se aseamănă cu un bețișor lungăreț și subțire. S'a studiat apoi viața lui și s'a găsit că el *nu se poate spori decât în corpul omenesc și corpul animalelor* și anume la căldura corporală. Afară de corp nu se poate spori. În locuri umeze, murdare și întunecoase nu pierd timp foarte îndelungat, pentru că rezistă la căldură, la frig și la alți agenți externi. Răspândirea lui așa de mare se poate explica chiar prin rezistența lui mare. Dacă ajunge în corp viu iarăș se sporește prin faptul că fiecare bacil se lungește apoi se despică în două și dintr'un bacil se fac doi, din doi patru și a. m. d.

Dr. E. Nicoară, medic primar.
(va urma)

Tânăr meseriaș român, suflet nobil, existență sigură în orașul Reghin, dorește cunoștință cu o fată dela țară în etatea de 22—26 ani, inteligentă, gospodină, prezentabilă, cu ceva avere. Epistole cu fotogr. se primesc subțire „Discreție desăvârșită” la redacția acestei foi, Reghin, Piața Regele Ferdinand 55.

Delegația permanentă a orașului Reghin.
No. 4430—1929 840

Publicație de licitație.

Primăria orașului Reghin pentru închirierea gheretei din Piața Regele Ferdinand (înaintea casei No. 53) prin prezenta publică licitație.

Licitațiunea se va face prin strigări și va avea loc în ziua de 19 Noemvrie 1929, ora 11 a. m. în camera No. 12 a primăriei, unde se va preda vadiul de 10%.

Timpul închirierii este dela 1 Ianuarie 1930, până la 31 Decemvrie 1932.

Prețul de strigare: Lei 1200, adică unamiedouă sute Lei drept chirie anuală. Caetul de sarcinini și condițiunile de contract se poate vedea până în ziua de licitație între orele oficiale la primărie (camera No. 12.)

Se vor avea în vedere și dispozițiile art. 72—83 din legea contabilității publice.

Din ședința delegației permanente a orașului Reghin, ținută la 24 Septemvrie 1929.

Primar: Schuller.

Secretar: Graffius.

No. 933-3 ex. 1929. 845

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Judecătoria Mixtă Reghin, publică că în baza deciziei No. G. 6410/1929 a Jud. mixtă Reghin în favorul reclamantului Blei Tobias reprezentat prin avocat Dr. G. E. Rangli pentru încasarea creanței de 5000 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua de 30 Octomvrie 1929 orele 2 p. m. la fața locului în Deda unde se vor vinde prin licitațiune publică: vacă, car, canapea, 3 țoale de lână, 7 lepedeie în valoare 9800 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 5 Octomvrie 1929.

Fülöp Géza portărel.

S'a pierdut un permis de purtat arma, pe numele Găvojdei Dumitru, comuna Idicel. Aflătorul este rugat a-l preda administrației foil.

Spitalul Județean, Reghin.

Publicațiune.

841

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 3 Decemvrie a. c. ora 9 a. m. se va ține licitație publică în Biroul Administrației Spitalului Reghin pentru furnizarea revizitelor de cancelarie, necesare pe anul 1930 în valoare de Lei 16.000.

Doritorii se vor prezenta la data fixată cu oferta închisă.

Condițiunile de plată și furnizarea se pot vedea în Biroul Administrației.

Reghin, la 1 Octomvrie 1929.

Diracțiunea Spitalului Reghin.

Delegația permanentă a orașului Reghin.

No. 3629—1929.

839

Publicație de licitație.

Având în vedere, că licitația ținută în ziua de 16 Septemvrie 1929, cu privire la arendarea morii de sus conform publicației de licitație No. 3629 din 9 August 1929 și în Gazeta oficială a județului Mureș No. 15 din 15 August 1929 n'a avut rezultat, se va ține conțorm art. 79 din legea asupra contabilității publice a doua licitație în ziua de 19 Noemvrie 1929 cu aceleași condițiuni.

Timpul arenzii este dela 1 Decemvrie 1929 până la 30 Noemvrie 1932.

Prețul de strigare: Lei 40.000 — drept arendă anuală.

Ofertele se vor înainta în 19 Noemvrie 1929 dela orele 8—10 a. m. la această primărie, camera No. 12.

Reghin, din ședința delegației permanente, ținută la 34 Septemvrie 1929.

Primar: Schuller.

Secretar: Graffius.

Spitalul Județean Reghin.

Publicațiune.

843

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 2 Decemvrie a. c. ora 9 a. m. se va ține licitație publică în Biroul Administrației Spitalului Reghin, pentru furnizarea a 22 vagoane lemne de foc, stejar, fag sau carpine necesare pe anul 1930.

Doritorii se vor prezenta la data fixată cu oferte închisă.

Condițiunile de plată și furnizare se pot vedea în Biroul Administrației.

Reghin, la 1 Octomvrie 1929.

Diracțiunea Spitalului Reghin.

Spital Reghin.

Publicațiune.

842

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 3 Decemvrie a. c. se va ține licitație publică pentru aprovizionarea Spitalului pe anul 1930 cu următoarele articole: 1.) 10—12.000 kg. de pâine calitatea I. și II. 2.) 4—5000 carne de vacă și vițel, porc, miel cum și untură necesară. 3.) Toate articolele de alimentație, lapte, coloniale, alimente, cum și întreg materialul necesar la gospodăria unei case.

Condițiunile de furnizare, plată etc. se pot vedea zilnic în Biroul Administrației Spitalului.

Doritorii va prezenta la data fixată oferte închise.

Reghin, la 1 Octomvrie 1929.

Diracțiunea Spitalului Reghin.